

Bekämpning av gul skunkkalla 2024

Bekämpningsområde inom Fylleåns N2000 område, Halmstad kommun

FAKTA OM GUL SKUNKKALLA (LYSICHITON AMERICANUS)

Gul skunkkalla är listad på EU:s förteckning över invasiva främmande arter, vilket innebär att den är förbjuden att importera, sälja, odla, transportera, använda, byta och sätta ut i naturen.

Gul skunkkalla är en flerårig och storvuxen ört som härstammar från Västra Nordamerika. Den blommar från april/maj och sprids främst med frön via vattendragen. Arten blommar med små gulgröna blommor samlade i en avlång blomkolv som omges av 3–4 dm långt hölsterblad. Frukterna är små gröna bär som är mogna i juli-augusti. Bladen är tungliknande, glansiga och läderartade som kan bli upp till 1,5 meter långa.

Gul skunkkalla trivs bäst längs stränderna vid vattendrag, i näringsrika sumpskogar, dammar och diken.

Gul skunkkalla är ett hot mot biologiska mångfalden genom sina täta bestånd och kan på sikt påverka hydrologin negativt i mindre vattendrag.

Titel: Bekämpning av gul skunkkalla 2024 längs Fylleån N2000 område
Författare: Kent Lindqvist, Länsstyrelsen Hallands län
ISSN: 1101-1084
Rapportnummer: 2024:22
Diarienummer: 7955-2024
Utgivningsår: 2024
Omslagsbild: Kent Lindqvist, Länsstyrelsen Hallands län

Bekämpning av gul skunkkalla 2024

Länsstyrelsen Hallands län fick under 2024 medel från EU Life projektet Grip on Life. Beloppet var på 2 miljoner SEK. Under sommaren anlätade Länsstyrelsen tre företag som utförde bekämpning av gul skunkkalla. Det fanns även enstaka vita skunkkalla samt några fåtal hybrider, dessa har också tagits bort i samband med bekämpningen.

Beskrivning av Fylleån Natura 2000

Fylleån är ett medelstort vattendrag som rinner från det småländska höglandet via fyra sprickdalssjöar till det halländska slättlandet. Fylleån är förutom att vara utpekad Natura 2000-område också klassificerat som nationellt särskilt värdefullt vattendrag och Ramsar-område. Inom Fylleåns avrinningsområde finns 23 limniska nyckelbiotoper och ån är en av länets mest artrika. Ån och dess stränder hyser många arter inkl. flera rödlistade och hotade arter.¹

I Fylleån, liksom i de flesta av Hallands vattendrag, finns flera främmande arter. Exempel är signalkräfta, mink, gul skunkkalla och jättebalsamin. Gul skunkkalla (*Lysichiton americanus*) är en art som finns med på EU listan (EU förordning 1143/2014). På EU listan finns arter förtecknade som är förbjudna att hållas levande, importera, sälja, odla, transportera etc. Avrinningsområdet inom Fylleån Natura 2000 har en av landets större förekomster av gul skunkkalla. Arten ligger på 24:e plats av alla 700 bofasta arter som introducerats i landet efter år 1700.

Invasivitetsindexet är för gul skunkkalla 24 av maximalt 38. Längs Fylleån växer även vit skunkkalla (*Lysichiton camtschatcensis*) som har sitt ursprung från nordöstra Asien. Vit skunkkalla är en invasiv främmande art med hög riskklassificering.²

Ett av flera bevarandemål för Natura 2000 Fylleån är att främmande arter, får inte förekomma på ett sätt så att det påverkar naturligt förekommande arters långsiktiga överlevnad. Främmande arter som gul

¹ Bevarandeplan Natura 2000 området Fylleån

<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.45f58e4d18180023efb26599/1656917775222/Bevarandeplan%20Fylle%C3%A5n.pdf>

² Artdatabankens risklista av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige

<https://www.slu.se/globalassets/ew/subw/artd/6-publikationer/29.-artdatabankens-risklista/klassificering-av-frammande-arter.pdf>

skunkkalla kan hota lokala arter genom ändrade konkurrensförhållande och på ett negativt sätt förändra hydrologin i Fylleån.

Bakgrund

Länsstyrelsen Hallands län påbörjade bekämpningsåtgärder under 2021 där man även gjorde en inventering längs vattendraget med dess biflöden.³

Länsstyrelsen har sedan dess årligen högt prioriterat bekämpning av gul skunkkalla längs Fylleån Natura 2000 avrinningsområde. I den mån det har funnits tillgängliga medel för finansiering av bekämpning har detta utförts sedan 2021. Dock fanns inga statliga medel under 2023 eftersom statlig finansiering för skötsel av värdefull natur minskade.

Det tar tid och man måste år efter år återkomma till påbörjade områden eftersom där finns en fröbank som lever några år och nya små plantor etableras. Men antalet blommande plantor minskar år för år eftersom blomning sker först då plantan har blivit fem år gammal.

Metodbeskrivning

Länsstyrelsen Hallands län gav under 2024 tre företag uppdrag om att bekämpa gul skunkkalla inom Fylleån Natura 2000 avrinningsområde. Det har bekämpats skunkkalla även i de mindre biflöden som har sin avrinning till Fylleån Natura 2000 område. Vit skunkkalla har också tagits bort i samband med bekämpningen eftersom den har en hög riskklassificering.

Arbetet är mycket kostsamt och tar tid eftersom det finns ett stort antal plantor i området. Den mest miljövänliga och kostnadseffektiva metoden är att gräva upp plantorna med handspade. Målsättningen är att få upp så mycket rotdelar som möjligt. På de flesta ställen är det möjligt att få upp plantor med rotdelar men där det är mer stenig mark samt andra rotsystem från större träd är det inte möjligt att få upp rotdelar. På sådana platser kapas plantan direkt under markytan om det är möjligt eller kapas vid markyta vid steniga förhållanden.

Fördelen med att få bort plantor med rotdelar är att det inte kommer en ny kraftig planta året därpå. Det tar ca 3 - 4 år innan plantor av skunkkalla gror från fröplanta tills den kommer i blomning och sätter frö. Ett viktigt arbetssätt när det gäller bekämpningen är att ta bort alla frökolvar tidigt under våren/försommaren. Tas frökolvar bort tidigt på säsongen stoppas spridningen av skunkkalla på ett effektivt sätt eftersom

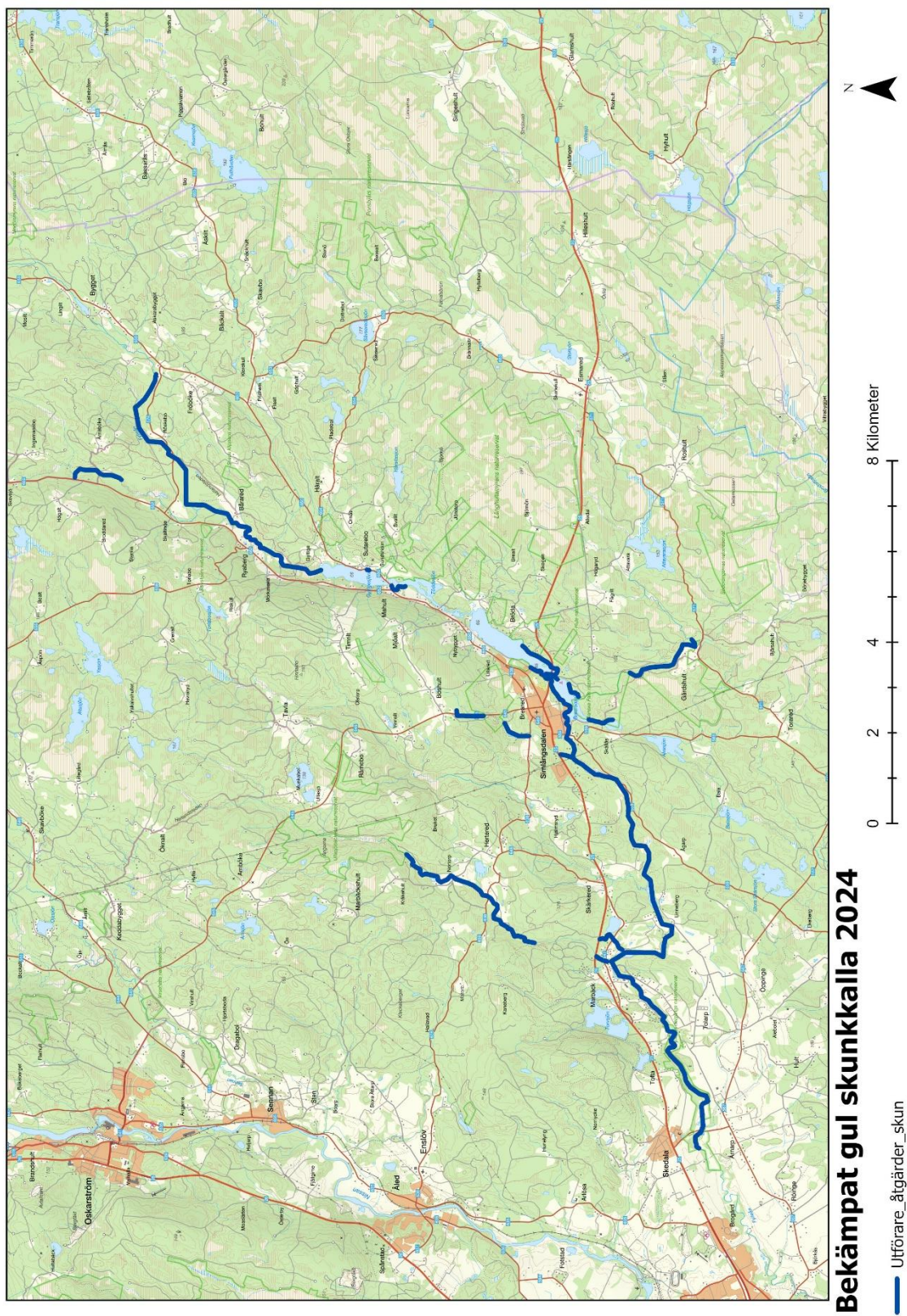
³ Artportalen

fröbanken av växten kan vara så lång som 8 – 10 år.

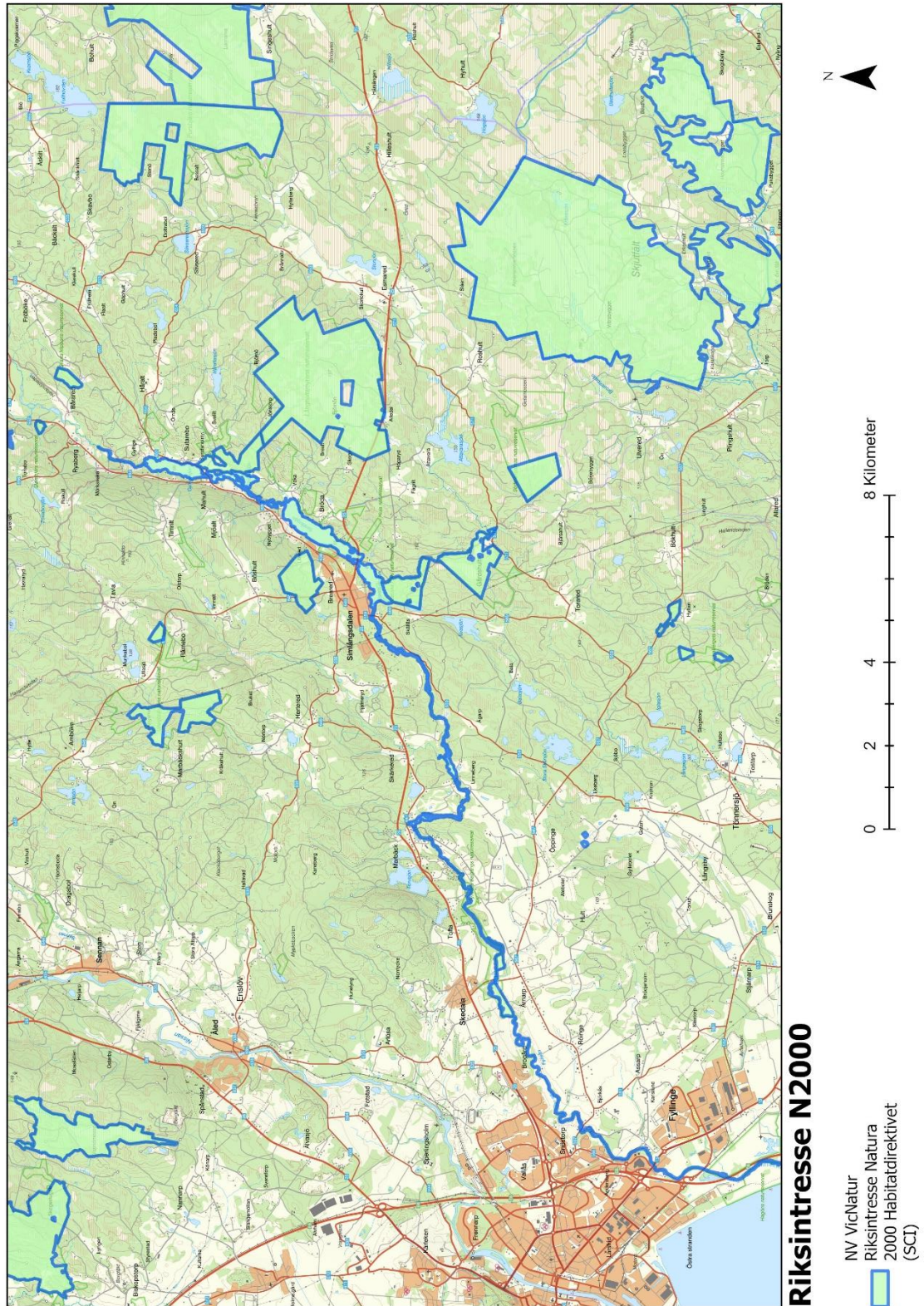
Resultat av bekämpningen

Under sommaren utfördes bekämpning av gul skunkkalla inom Fylleåns Natura 2000 avrinningsområde på en sträcka om cirka 36 000 meter. **Se karta bilaga 1.** Fylleåns avrinningsområde beräknas utgöras av cirka 53 000 meter lång sträcka inklusive biflöden. **Se karta bilaga 2.** Det innebär att Länsstyrelsen Hallands län under sommaren 2024 utförde bekämpningsåtgärder på 67% av Fylleåns Natura 2000 avrinningsområde. Förverkade arbetstimmar uppgavs till 3 500 timmar.

Bilaga 1: Karta över bekämpat område

Bilaga 2: karta över N2000 område

Bilaga 3 - fotografier under bekämpningen

Före bekämpning - Ullasjöbäcken

Efter bekämpning – Ullasjöbäcken

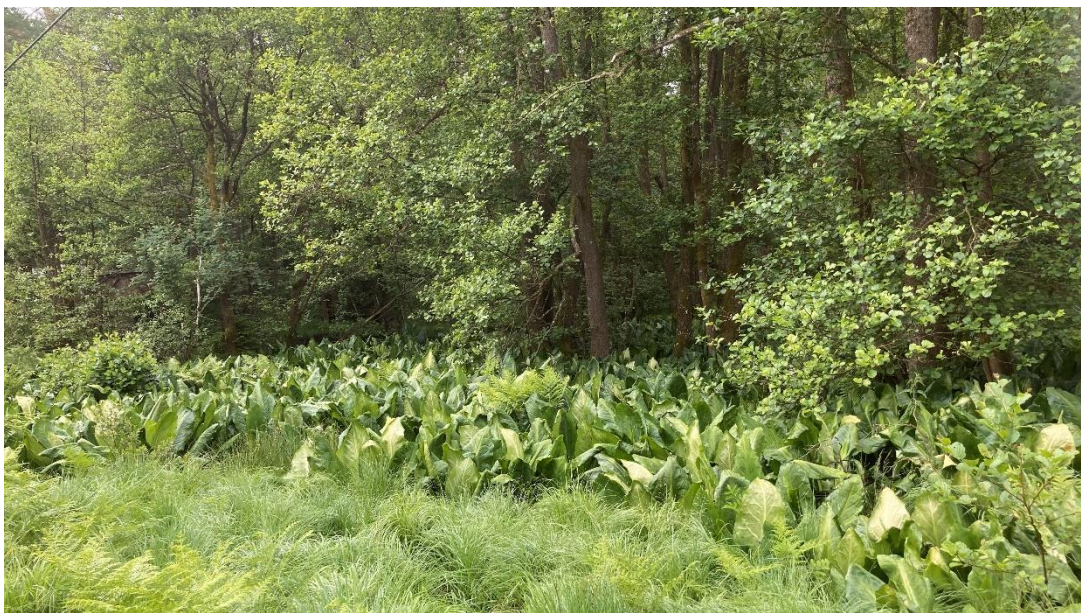
Före bekämpning - Ullasjöbäcken

Efter bekämpning - Ullasjöbäcken

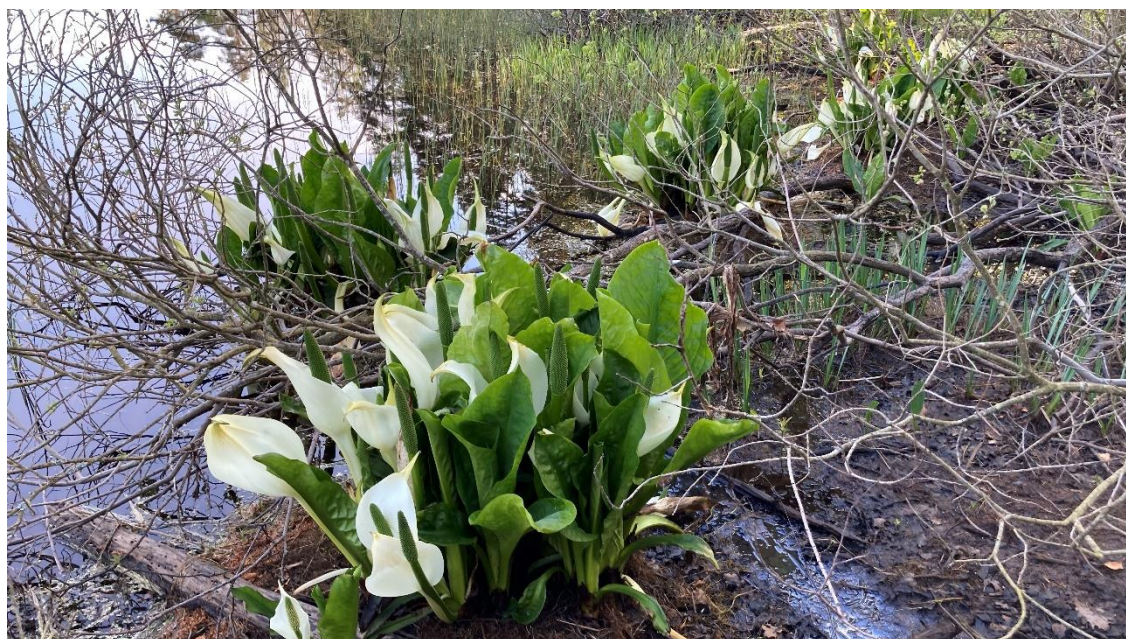
Bestånd av gul skunkkalla före bekämpning – Ullasjöbäcken

Bestånd av gul skunkkalla före bekämpning - Ullasjöbäcken

Vit skunkkalla – Sjön Simlången

Vit skunkkalla – Sjön Simlången

Före bekämpning – Sjön Simlången

Efter bekämpning – Sjön Simlången

Före bekämpning – Fylleåns dalgång naturreservat

Efter bekämpning – Fylleåns dalgång naturreservat

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

www.lansstyrelsen.se/halland